

PÄÄTÖKSET

NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2020/13,

annettu 19 päivänä joulukuuta 2019,

Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ja alueiden kanssa tehtäviä talouskumppanuussopimuksia, siinä määrin kuin ne kuuluvat unionin toimivaltaan, koskevien neuvotteluohjeiden muuttamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 90 artiklan, 100 artiklan 2 kohdan, 207 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan ja 209 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 3 ja 4 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto valtuutti 17 päivänä kesäkuuta 2002 komission neuvottelemaan talouskumppanuussopimukset Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtioiden ja alueiden kanssa ja hyväksyi kyseisiä sopimuksia koskevat neuvotteluohjeet.
- (2) AKT-valtioiden ja -alueiden kanssa tehdyt talouskumppanuussopimukset sisältävät uudelleentarkastelulausekkeita kyseisten sopimusten tulevaa uudelleentarkastelua varten.
- (3) Neuvotteluohjeita on tarpeen muuttaa uusien neuvottelujen rajaamiseksi tarkemmin siten, että otetaan huomioon viimeaikaiset unionin politiikka-aloitteet ja prioriteetit kaupan kehittyessä maailmanlaajuisesti.
- (4) Talouskumppanuussopimukset ovat osa unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä AKT-valtioiden kokonaissuhdetta sellaisena kuin se on vahvistettu Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisessä kumppanuussopimuksessa ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna, jäljempänä 'Cotonoun kumppanuussopimus', ja sitä seuraavassa sopimuksessa, kunhan se on sovellettavissa. Cotonoun kumppanuussopimuksen 34 artiklan 1 kohdan mukaan osapuolten taloudellisella ja kaupallisella yhteistyöllä pyritään edistämään AKT-valtioiden sujuvaa ja asteittaista integroitumista maailmantalouteen niin, että niiden poliittiset valinnat ja ensisijaiset kehitystavoitteet otetaan asianmukaisesti huomioon ja siten edistetään kestävä kehitystä ja köyhyyden poistamista AKT-valtioissa. Talouskumppanuussopimuksia voidaan tässä yhteydessä pitää Cotonoun kumppanuussopimuksen 36 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina kehityksen välineinä. Neuvotteluissa olisikin sen vuoksi otettava erityisesti huomioon osapuolten erilaiset kehitystasot, AKT-valtioiden erityiset taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät rajoitteet sekä kyseisten maiden edellytykset mukauttaa taloutensa vapauttamisprosessiin,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Muutetaan komissiolle osoitetut Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ja alueiden kanssa tehtäviä talouskumppanuussopimuksia, siinä määrin kuin ne kuuluvat unionin toimivaltaan, koskevat neuvotteluohjeet lisäyksessä esitetyn mukaisesti.

2 artikla

Neuvottelut käydään AKT-työryhmää kuullen. Kauppapoliittinen komitea osallistuu, kun on kyse erityisistä kaupan liittyvistä asioista.

⁽¹⁾ EYVL L 317, 15.12.2000, s. 3.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 2019.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
K. MIKKONEN

LISÄYS

Neuvotteluohjeet Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ja alueiden kanssa tehtävistä talouskumppanuussopimuksista käytäviin neuvotteluihin**1. Johdanto**

Cotonoun sopimusta ⁽¹⁾ ja sen jatkosopimusta, kun sitä aletaan soveltaa, koskevan yleisviittauksen lisäksi viitataan erityisesti muun muassa seuraaviin seikkoihin:

- Osapuolet sitoutuvat edistämään ja jouduttamaan AKT-valtioiden taloudellista, kulttuurista ja yhteiskunnallista kehitystä, jolla voidaan edistää rauhaa, vaurautta, turvallisuutta ja kestävä kehitystä sekä vakaata ja demokraattista poliittista ympäristöä.
- Osapuolet sitoutuvat kunnioittamaan ihmisoikeuksia, mukaan lukien työntekijöiden perusoikeudet, demokratian periaatteet ja oikeusvaltioperiaate, jotka ovat AKT-EU-kumppanuuden olennaisia osia, sekä sitoutuvat hyvään hallintotapaan, johon kuuluu korruption torjunta ja joka on AKT-EU-kumppanuuden perusosa.
- Osapuolet sitoutuvat tiettyihin kansainvälisesti sovittuihin periaatteisiin ja sääntöihin, joilla edistetään molempinpuoliseen tukeen perustuvaa suhdetta kaupan ja kestävä kehityksen välillä, mukaan lukien tuki kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmalle (Agenda 2030) ja sen kestävä kehityksen tavoitteille, kansainvälisille työelämän yleissopimuksille ja normeille, myös täystyöllisyyden, tuottavan työllisyyden ja ihmisarvoisen työn edistämiseksi kaikkien ihmisten osalta, sekä kansainvälisille ilmastokeskusteluille, kuten Pariisin sopimukselle ja YK:n ilmastomuutoksen puitesopimukselle.
- Osapuolet sitoutuvat siihen, että kumppanuuden keskiössä on köyhyyden vähentäminen ja sen poistaminen; tämä tavoite on yhdenmukainen kestävä kehitystä ja AKT-valtioiden asteittaista integroitumista maailmantalouteen koskevien tavoitteiden kanssa. Tämän vuoksi ne sitoutuvat kehittämään AKT-valtioiden ja EU:n taloudellista ja kaupallista yhteistyötä nojaten AKT-valtioissa jo käynnistettyihin alueellista yhdentymistä koskeviin aloitteisiin.
- AKT-valtioiden ja EU:n taloudellisen ja kaupallisen yhteistyön tavoitteena on edistää AKT-valtioiden sujuvaa ja asteittaista integroitumista maailmantalouteen ottaen asianmukaisesti huomioon niiden poliittiset valinnat ja ensisijaiset kehitystavoitteet, erityisesti niiden omat köyhyydenvähentämisstrategiat, ja näin tukea kestävä kehitystä ja köyhyyden poistamista AKT-valtioissa.
- Osapuolet sitoutuvat tukemaan AKT-valtioiden ryhmän alueellista yhdentymisprosessia ja edistämään alueellista yhdentymistä keskeisenä keinona AKT-valtioiden integroitumiselle maailmantalouteen.
- Osapuolet sitoutuvat lujittamaan yhteistyötä talouden, kaupan ja investointien aloilla sekä kehittämään välillisen uuden dynamiikan kaupankäynnissä ja investoinneissa helpottaakseen AKT-valtioiden siirtymistä vapaaseen maailmantalouteen ja edistääkseen yksityisen sektorin, erityisesti mikroyritysten ja pienten ja keskusuurten yritysten (mikro- ja pk-yritysten) kehitystä.
- Osapuolet sitoutuvat ottamaan huomioon AKT-valtioiden ja -alueiden erilaiset tarpeet ja erilaisen kehitystason.
- Osapuolet sitoutuvat noudattamaan Maailman kauppajärjestön (WTO) puitteissa niille asetettuja velvollisuuksia ja edistämään WTO:n tavoitteita.
- Osapuolten yhteisenä tavoitteena on lisätä yhteistyötä ja tarvittaessa kehittää valmiuksia kaikilla kestävä kaupan ja kestävien investointien kannalta merkittävillä aloilla ja saavuttaa tavara- ja palvelukaupan vapauttaminen asteittain ja vastavuoroisesti WTO:n sääntöjen mukaisesti, ottaen huomioon AKT-valtioiden kehitystaso ja niiden taloudelliset, yhteiskunnalliset ja ympäristöön liittyvät rajoitteet.
- Osapuolet sitoutuvat varmistamaan, että Cotonoun sopimuksen ja sen jatkosopimuksen puitteissa toteutetut toimet ja talouskumppanuussopimusten puitteissa toteutetut toimet vahvistavat toisiaan.

⁽¹⁾ AKT-EY-kumppanuussopimusta muutettiin Luxemburgissa 25. kesäkuuta 2005 allekirjoitetulla sopimuksella (EUVL L 209, 11.8.2005, s. 27) ja Ouagadougoussa 22. kesäkuuta 2010 allekirjoitetulla sopimuksella (EUVL L 287, 4.11.2010, s. 3).

- Vahvistetaan oikeus säännellä taloudellista toimintaa yleisen edun perusteella kansainvälisiä velvoitteita noudattaen oikeutettujen, julkiseen politiikkaan liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä ovat esimerkiksi kansanterveyden suojeleminen ja edistäminen, sosiaalipalvelut, julkinen koulutus, turvallisuus, ympäristö, julkinen moraali, sosiaalinen suojeleminen ja kuluttajansuoja, yksityisyyden suoja ja tietosuoja sekä kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen ja suojeleminen.

2. Talouskumppanuussopimusten luonne ja soveltamisala

Neuvottelujen tarkoituksena on tehdä talouskumppanuussopimuksia Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ja alueiden välille. Talouskumppanuussopimuksilla on pyrittävä edistämään AKT-valtioiden sujuvaa ja asteittaista integroitumista maailmantalouteen niin, että niiden poliittiset valinnat ja ensisijaiset kehitystavoitteet otetaan asianmukaisesti huomioon ja siten tuetaan kestävä kehitystä ja köyhyyden poistamista AKT-valtioissa.

Cotonoun sopimuksen 36 artiklan 1 kohdan määräysten ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisten määräysten mukaisesti neuvottelujen tavoitteena on perustaa ja tarvittaessa syventää AKT-valtioiden alaryhmien kanssa talouskumppanuussopimuksia Cotonoun sopimuksen 37 artiklan 3 kohdan määräysten ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisten määräysten mukaisesti, AKT-valtioiden alueellinen yhdentymisprosessi huomioon ottaen.

Talouskumppanuussopimuksilla on pyrittävä edistämään tiiviimpää taloudellista yhdentymistä osapuolten välillä poistamalla asteittain esteitä niiden välisestä kaupasta ja lisäämällä yhteistyötä kaikilla kauppaan liittyvillä aloilla, kaikilta osin WTO:n määräyksiä noudattaen.

Talouskumppanuussopimusten on perustuttava Cotonoun sopimuksen tavoitteisiin ja periaatteisiin ja erityisesti sen olennaisiin osiin ja perusosiin sekä sen 3 osan II osaston määräyksiin ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisiin määräyksiin. Talouskumppanuussopimuksista käytävissä neuvotteluissa on sen vuoksi otettava huomioon osapuolten erilainen kehitystaso ja AKT-valtioiden erityiset taloudelliset, yhteiskunnalliset ja ympäristöön liittyvät rajoitteet sekä niiden edellytykset mukauttaa taloutensa vapauttamisprosessiin.

3. Tavarakauppa

3.1 Tarkoitus

Talouskumppanuussopimuksilla on pyrittävä perustamaan osapuolten välisiä vapaakauppa-alueita Cotonoun sopimuksen ja sen jatkosopimuksen kehitystavoitteiden perusteella, WTO:n määräysten mukaisesti. Näin ollen seuraavat markkinoillepääsyn edellytykset ovat käytettävissä ainoastaan kyseisten talouskumppanuussopimusten puitteissa. Talouskumppanuussopimusten kaikkien tulevien tavarakauppaa koskevien neuvottelujen on perustuttava jo neuvoteltuihin määräyksiin.

3.2 Tuontitullit

— Tuonti Euroopan unioniin

Talouskumppanuussopimukset perustuvat nykyisiin markkinoillepääsyn edellytyksiin, joita parannetaan vielä lisää. Erityisjärjestelyt tullien poistamisen jatkamista varten on vahvistettava neuvottelujen kuluessa ottaen huomioon AKT-valtioiden olemassa olevat ja mahdolliset vienti-intressit sekä kaupan vapauttamistoimenpiteiden vaikutukset erityisesti AKT-valtioiden alueelliseen yhdentymiseen.

— Tuonti AKT-valtioihin

Kestävän kehityksen edistämistä alueellisen taloudellisen yhdentymisen ja soveltuvien toimintapolitiikkojen kautta koskevan ensisijaisen tavoitteen mukaisesti neuvottelujen tavoitteena on 1) tullimaksujen poistaminen Euroopan unionista tulevassa tuonnissa pääosin kaikesta kaupasta siirtymäkauden kuluessa, 2) kaikkien vaikutuksiltaan tullimaksuja vastaavien maksujen poistaminen talouskumppanuussopimusten soveltamisen alkamispäivästä ja 3) määrällisten rajoitusten ja vaikutuksiltaan vastaavien toimenpiteiden poistaminen talouskumppanuussopimusten soveltamisen alkamispäivästä.

Tullien poistamisen aikataulussa sekä lopullisessa tuotekattavuudessa, joihin kaupan vapauttaminen AKT-valtioissa kohdistuu, otetaan huomioon AKT-valtioiden taloudelliset, yhteiskunnalliset ja ympäristöön liittyvät rajoitteet sekä niiden edellytykset mukauttaa taloutensa vapauttamisprosessiin. Sen vuoksi siirtymäkautta, jonka on oltava Cotonoun sopimuksen, sen jatkosopimuksen ja WTO:n sääntöjen tavoitteiden mukainen, sovelletaan joustavasti, jotta voidaan ottaa huomioon asianomaisten AKT-valtioiden erityiset rajoitteet. Samaa joustoa sovelletaan tuotekattavuuteen sekä AKT-valtioiden tekemien vapauttamista koskevien sitoumusten aikatauluun ja rytmiin.

Edellä todetusta huolimatta AKT-valtiot myöntävät Euroopan unionille ajankohdasta riippumatta vähintään suosituimmuuskohtelun tasoisen kohtelun. Tämä ei koske myönnytyksiä, joita on tehty AKT-valtioiden välillä tai joita AKT-valtiot ovat tehneet muille kehitysmaaille, jotka eivät ole kaupan kannalta merkittäviä talouksia, alueellisten sopimusten tai sellaisten muiden kauppaa koskevien määräysten puitteissa, jotka sopivat yhteen WTO:n vaatimusten kanssa.

Neuvottelujen aikana ja ottaen huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artikla sekä Cotonoun sopimuksen ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, puitteissa tehty talouskumppanuussopimukset kiinnitetään huomiota Euroopan unionin syrjäisimpien alueiden erityisiin intresseihin. Tältä osin talouskumppanuussopimuksissa voidaan etenkin määrätä kyseisten alueiden tuotteita suosivista erityistoimenpiteistä, joiden avulla tuotteet pyritään integroimaan lyhyellä aikavälillä alueen sisäiseen kauppaan, WTO:n määräysten mukaisesti. MMA-assosiaatiopäätöksen ⁽²⁾ mukaisesti merentakaisen maiden ja alueiden intressit olisi myös otettava huomioon.

AKT-valtioiden olisi pyrittävä vähintäänkin ulottamaan Euroopan unionille myönnetty kohtelu automaattisesti koskemaan kaikkia muita asianomaisten talouskumppanuussopimuksen osapuolia, mieluiten ennen Euroopan unionin kanssa käytävän kaupan vapauttamista.

Jos kaupan vapauttamisesta seuraa vakavia vaikeuksia, AKT-valtiot voivat Euroopan unionia kuullen keskeyttää väliaikaisesti vapauttamisaikataulun soveltamisen ja tarvittaessa muuttaa tai mukauttaa tahtia, jolla vapaakauppa-alueen muodostamisessa edetään, kaikilta osin WTO:n määräyksiä noudattaen.

Kaupan vapauttamista koskevat AKT-valtioiden suunnitelmat ja aikataulut ovat osa talouskumppanuussopimuksia. Sopimukseen sisällytetään asiaankuuluvat tuoteluettelot sekä tullien poistamista koskevat aikataulut. Luettelot ja aikataulut viimeistellään neuvottelujen aikana.

— Perustullit

Perustulleja, joihin sovittuja alennuksia on määrä soveltaa, ovat suosituimmuustullit, joita AKT-valtiot ovat tosiasiallisesti soveltaneet talouskumppanuussopimusten allekirjoituspäivänä. Ne määritellään kuhunkin talouskumppanuussopimukseen liitettyä luettelossa.

3.3 Yleiset määräykset

Vientitullit. Kaikki osapuolten välisessä kaupassa sovellettavat vientitullit poistetaan sovitussa aikataulussa, jonka kattama aika on enintään kymmenen vuotta.

Määrälliset rajoitukset ja vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet, joita sovelletaan vientiin tai tuontiin osapuolten välisessä kaupassa, poistetaan talouskumppanuussopimusten soveltamisen alkamispäivästä.

Kansallinen kohtelu ja verotukselliset toimenpiteet. Talouskumppanuussopimukseen sisällytetään kansallista kohtelua koskeva vakiomääräys, jolla varmistetaan osapuolten tuotteille vähintään yhtä edullinen kohtelu kuin vastaaville kotimaisille tuotteille. Jo olemassa olevat syrjivät sisäiset verotukselliset toimenpiteet tai käytännöt poistetaan talouskumppanuussopimusten soveltamisen alkamispäivästä.

Verotus. Talouskumppanuussopimusten olisi sisällettävä WTO-sopimusten asiaankuuluviin artikloihin perustuvia määräyksiä verotusta koskevasta poikkeuksesta.

Erilaiset aikataulut. Talouskumppanuussopimukseen sisällytetään silloin, kun se on asianomaisten AKT-alueiden yhdentymistavoitteiden mukaista, toisistaan poikkeavia kaupan vapauttamisen aikatauluja ottaen huomioon asianomaisten AKT-valtioiden kehitystaso sekä alueella mahdollisesti esiintyvät erot yhdentymisen asteessa, alueen sisäisen yhdentymisprosessin mukaisesti.

Elintarviketurvalauseke. Talouskumppanuussopimukseen sisällytetään elintarviketurvan parantamiseen tähtääviä määräyksiä WTO:n sääntöjen mukaisesti.

Suojatoimet. Suojalausekemääräyksiä sovelletaan asiaankuuluvien WTO:n määräysten mukaisesti.

Polkumyynti. Jos osapuoli havaitsee toisen osapuolen harjoittavan kaupankäynnissä GATT-sopimuksessa tarkoitettua vahingollista polkumyyntiä tai tukien myöntämistä, se voi ryhtyä tarkoituksenmukaisiin toimiin kyseistä käytäntöä vastaan GATT:n/WTO:n sääntöjen ja käytäntöjen mukaisesti. Tässä yhteydessä Euroopan unioni kiinnittää erityistä huomiota asianomaisten AKT-valtioiden erityiseen taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen tilanteeseen.

⁽²⁾ Neuvoston päätös 2013/755/EU, annettu 25 päivänä marraskuuta 2013, merentakaisen maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin (MMA-assosiaatiopäätös) (EUVL L 344, 19.12.2013, s. 1).

Vallitsevan tilan säilyttäminen. Osapuolet sopivat, ettei kumpikaan ota käyttöön uusia tulleva tai korota olemassa olevia tulleva tai ota käyttöön uusia määrällisiä rajoituksia tai vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä tämän alueellisen ryhmittymän ja Euroopan unionin välisten talouskumppanuussopimusten soveltamisen alkamispäivän jälkeen. Osapuolten olisi otettava tämä periaate huomioon neuvottelujen alusta alkaen.

Avoimuus. Osapuolten on ilmoitettava toisilleen tullitariffinsa ja kaikki siihen myöhemmin tehdyt muutokset.

Tavaroiden luokittelu. Osapuolten välisessä kaupassa tavarat luokitellaan harmonoidun järjestelmän mukaisesti.

3.4 *Alkuperäsäännöt ja hallinnollinen yhteistyö*

Alkuperäsääntöjä ja hallinnollista yhteistyötä koskevissa neuvotteluissa otetaan huomioon EU:n alkuperäsääntöjen viimeaikainen kehitys ja kunkin talouskumppanuussopimuksen voimassa olevat alkuperäsäännöt. Tässä yhteydessä Euroopan unioni arvioi mahdolliset alkuperäsääntöjen muuttamista koskevat erityiset pyynnöt, joita AKT-valtiot ovat esittäneet voimassa olevien sääntöjen yksinkertaistamiseksi ja AKT-valtioiden nykyisen markkinoillepääsyn parantamiseksi, maan tilanne ja erityisesti kokemus etuuskohteluun perustuvista kauppasuhteista ja näiden suhteiden rakenne huomioon ottaen.

Talouskumppanuussopimuksissa osapuolille annetaan valtuudet toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä hallinnollisen yhteistyön puuttumisen tai huonon hallinnoinnin takia. Etuuskohteluun oikeutetun tuonnin huonoon hallinnointiin liittyvän tullitulojen menetyksen osalta voitaisiin määritellä asianmukaisia toimenpiteitä laaja-alaisella neuvoston päätöksellä.

3.5 *Tulli, kaupan helpottaminen, petosten torjunta ja taloudellinen vastuu*

Neuvotteluilla tähdätään kaikkien tuontia ja vientiä koskevien vaatimusten ja menettelyjen yksinkertaistamiseen erityisesti tullimenettelyjen, tuontilisensoinnin, tullausarvojen määrittämisen, passitussääntöjen ja vientitavaran ennakkotarkastusten osalta korkeimpien kansainvälisten standardien ja kaupan helpottamista koskevan WTO:n sopimuksen määräysten mukaisesti. Talouskumppanuussopimukseen sisältyy pöytäkirja keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa. Niihin sisältyy myös petosten torjuntaa koskeva lauseke tullietuuksien väärinkäytön estämiseksi.

4. **Palvelukauppa, investoinnit ja sähköinen kaupankäynti**

4.1 *Soveltamisala*

Talouskumppanuussopimuksissa määrätään palvelukaupan ja investointien asteittaisesta ja vastavuoroisesta vapauttamisesta tavoitteena varmistaa yhtäläiset markkinoillepääsyn mahdollisuudet asiaa koskevien WTO:n sääntöjen, erityisesti GATS-sopimuksen V artiklan, mukaisesti asianomaisten AKT-valtioiden kehitystaso huomioon ottaen. Talouskumppanuussopimusten olisi katettava kaikki tarjonnan muodot.

EU:n julkisten palvelujen korkea laatu olisi säilytettävä SEUT-sopimuksen ja erityisesti yleistä etua koskevista palveluista tehdyn pöytäkirjan N:o 26 mukaisesti ja ottaen huomioon EU:n tällä alalla tekemät sitoumukset, muun muassa GATS-sopimuksen. Palvelut, joita tarjotaan GATS-sopimuksen I-3 artiklan mukaisesti julkista valtaa käytettäessä, on jätettävä näiden neuvottelujen ulkopuolelle. Talouskumppanuussopimuksissa vahvistetaan osapuolten oikeus säännellä taloudellista toimintaa yleisen edun perusteella kansainvälisiä velvoitteita noudattaen.

Lisäksi talouskumppanuussopimusten olisi sisällettävä sääntelyä koskevia sääntöjä, joilla puututaan maan sisäisiin kaupan esteisiin, mukaan lukien tarvittaessa kansallisen sääntelyn alalla. Talouskumppanuussopimukset voivat myös sisältää sääntöjä investointeihin liittyvistä suoritevaatimuksista.

Koska kaupan digitalisoituminen lisääntyy ja sähköinen kaupankäynti vaikuttaa voimakkaasti kehitykseen, neuvotteluissa olisi saatava sovittua sähköistä kaupankäyntiä, myös rajat ylittäviä datavirtoja, koskevat säännöt, mutta henkilötietojen suojaa koskevista EU:n säännöistä ei neuvotella eivätkä vaikutukset saa ulottua niihin eikä myöskään rajoiteta EU:n lainsäädännön soveltamista. Näillä säännöillä olisi pyrittävä parantamaan sähköisen kaupankäynnin edellytyksiä yritysten ja kuluttajien hyödyksi, lisäämään mikroyritysten ja pienten ja keskisuurten yritysten (mikro- ja pk-yritysten) osallistumista sekä luomaan uusia mahdollisuuksia edistää osallistavaa ja kestävää kasvua ja kehitystä. Talouskumppanuussopimuksissa olisi määrättävä riittävästä joustavuudesta, yhteistyöstä ja vuoropuhelusta sähköisen kaupankäynnin sääntelykysymyksissä.

Talouskumppanuussopimuksissa määrätään, että audiovisuaalisia palveluja käsitellään erikseen osapuolten välisissä kulttuurialan yhteistyötä ja kumppanuutta koskevissa erityissopimuksissa. Tällaisilla sopimuksilla taataan Euroopan unionille ja sen jäsenvaltioille sekä AKT-valtioille mahdollisuus säilyttää kykynsä ja kehittää edelleen kykyään määritellä oma kulttuuri- ja audiovisuaalipolitiikkansa ja toteuttaa sitä kulttuurisen monimuotoisuutensa

säilyttämiseksi samalla tunnustaen, säilyttäen ja edistäen AKT-valtioiden kulttuuriarvoja ja -identiteettejä kulttuurien välisen vuoropuhelun lisäämiseksi parantamalla mahdollisuuksia päästä kyseisten maiden kulttuurihyödykkeiden ja -palvelujen markkinoille Cotonoun sopimuksen 27 artiklan määräysten ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisen määräyksen mukaisesti.

Osapuolet sopivat, ettei kumpikaan ota käyttöön uusia tai syrjivämpiä toimenpiteitä tämän alueellisen ryhmittymän ja Euroopan unionin välisten talouskumppanuussopimusten soveltamisen alkamispäivän jälkeen. Osapuolten olisi otettava tämä periaate huomioon neuvottelujen alusta alkaen.

Vapauttamisprosessi toteutetaan toispuolisesti. AKT-valtioille annetaan tietty joustovara ottaen huomioon niiden yleinen ja sektori- ja alasektorikohtainen kehitystaso GATS-sopimuksen ja siinä erityisesti kehitysmaiden osallistumista kaupan vapauttamista koskeviin sopimuksiin koskevien määräysten mukaisesti.

Euroopan unionin osalta siirtymäkausi saisi olla enintään kymmenen vuotta.

AKT-valtioiden osalta sovelletaan joustavalla tavalla Cotonoun sopimuksen, sen jatkosopimuksen ja WTO:n sääntöjen tavoitteiden mukaista siirtymäkautta asianomaisten AKT-valtioiden erityisrajoitteiden ottamiseksi huomioon; tämä siirtymäkausi saisi periaatteessa olla enintään 15 vuotta.

Ne AKT-valtiot, jotka ovat jonkin talouskumppanuussopimuksen sopimuspuolia, sitoutuvat soveltamaan keskenään järjestelyjä, jotka ovat vähintään samantasoisia kuin niiden Euroopan unioniin soveltamat järjestelyt.

Talouskumppanuussopimuksissa vahvistetaan uudelleen Cotonoun sopimuksen ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisten määräysten mukaisesti tehdyt palveluja koskevat sitoumukset.

4.2 Käytännön järjestelyt

Neuvotteluja voidaan siirtää AKT-valtioiden erityisten taloudellisten, yhteiskunnallisten ja ympäristöä koskevien rajoitteiden sitä vaatiessa. Tällöin osapuolet arvioivat tilanteen kehittymistä säännöllisesti talouskumppanuussopimuksia koskevien neuvottelujen kuluessa. Osapuolet varmistavat, että neuvottelujen valmisteluvaihe hyödynnetään aktiivisesti neuvottelujen valmisteleminen, erityisesti tarjoamalla tarkoituksenmukaista tukea palvelujen kehittämiseksi Cotonoun sopimuksen määräysten, erityisesti sen 41 artiklan 5 kohdan, ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisten määräysten mukaisesti.

5. Juoksevat maksut ja pääomanliikkeet

Talouskumppanuussopimuksissa vahvistetaan uudelleen Cotonoun sopimuksen liitteessä II olevan 12 artiklan puitteissa ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisten määräysten puitteissa tehdyt sitoumukset.

Talouskumppanuussopimuksissa olisi pyrittävä vapauttamaan täysin talouskumppanuussopimusten kattamiin transaktioihin liittyvät juoksevat maksut ja pääoman liikkeet. Niihin olisi sisällytettävä kaikki suojalausekemääräykset ja poikkeusmääräykset (esim. EU:n talous- ja rahaliiton sekä maksutaseen osalta), joiden olisi oltava pääoman vapaata liikkuvuutta koskevien SEUT-sopimuksen määräysten mukaisia.

6. Kauppaan liittyvät alat

6.1 Yleistä

Talouskumppanuussopimuksissa vahvistetaan uudelleen Cotonoun sopimuksen ⁽³⁾ ja sen jatkosopimuksen puitteissa tehdyt kauppaa koskevat sitoumukset erityisesti kilpailupolitiikan, teollis- ja tekijänoikeuksien suojan (mukaan lukien maantieteelliset merkinnät), standardoinnin ja sertifiointin, terveys- ja kasvinsuojelutoimien, kaupan ja ympäristön, kaupan ja työelämän normien, kuluttajapolitiikan ja kuluttajien terveyden suojelun osalta. Näitä talouskumppanuussopimusten määräyksiä tarkastellaan uudelleen monenvälisten, useammankeskisten ja kahdenvälisten kauppaneuvottelujen tulosten perusteella.

6.2 Erityisalat

Lisäksi seuraavaa sovelletaan asianomaisiin aloihin:

Investoinnit. Kestävää kehitystä koskevan tavoitteen mukaisen köyhyyden vähentämiseen ja lopulta poistamiseen tähtäävän tavoitteen mukaisesti (ja Cotonoun sopimuksen 1, 29 ja 75–78 artikla ja liite II ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaiset määräykset huomioon ottaen) osapuolet sopivat vahvistavansa kehityksen, jolla helpotetaan, tehostetaan ja edistetään osapuolten yhteisen edun mukaisia kestäviä investointeja, ottaen huomioon investointien helpottamista koskevat monenväliset aloitteet. Tämä kehys perustuu syrjimättömyyden,

⁽³⁾ Cotonoun sopimuksen 45–51 ja 78 artikla ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaiset määräykset.

avoimuuden, läpinäkyvyyden ja vakauden periaatteille. Osapuolet edistävät houkuttelevien ja vakaiden investointiympäristöjen kehittämistä tukemalla vakaiden ja läpinäkyvien sääntöjen laatimista sijoittajia varten ja pyrkivät parantamaan mahdollisuuksia käyttää finanssipalveluja ja saada rahoitusta.

Investointisuoja koskevista määräyksistä voidaan neuvotella, jos molemmat osapuolet määrittelevät ne neuvoteltavaksi asiaksi ja niihin sovelletaan myös muita maa- tai aluekohtaisia neuvotteluohjeita. Niiden on oltava investointisuoja, investointiriitojen ratkaisu mukaan lukien, koskevan EU:n uudistetun toimintatavan mukaisia. Määräyksillä on myös varmistettava investoijien ja investointien vahva suoja samalla, kun säilytetään täysin osapuolten oikeus toteuttaa alueellaan sääntelyä oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Mahdollisissa neuvotteluissa olisi myös otettava huomioon kestävä kehitys ja vastuullista yritystoimintaa koskevat kansainvälisesti tunnustetut periaatteet ja suuntaviivat, joihin viitataan investointisuoja koskevassa Euroopan unionin uudistetussa toimintatavassa.

Julkiset hankinnat. Talouskumppanuussopimuksilla pyritään takaamaan julkisia hankintoja koskevien sääntöjen ja menettelyjen täysi avoimuus kaikilla hallinnon tasoilla julkisia hankintoja koskevaa sopimusta (WTO) noudattaen. Lisäksi osapuolet voivat pyrkiä vapauttamaan asteittain julkisten hankintojen markkinansa syrjimättömyyden periaatetta noudattaen ja kehitystasonsa huomioon ottaen.

Standardit, tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointi. Talouskumppanuussopimusten olisi sisällettävä kaupan teknisiä esteitä kattavasti käsittelevä luku, joka perustuu WTO:n sopimukseen kaupan teknisistä esteistä ja on sitä laajempi. Luvun tavoitteena olisi muun muassa oltava teknisten määräysten yhteensovittaminen ja lähentäminen soveltamalla kansainvälisiä standardeja, keventämällä testaus- ja sertifiointivaatimuksia siten, että otetaan käyttöön riskiperusteisia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, ja vahvistamalla avoimuutta.

Terveys- ja kasvinsuojeluvaatimukset. Talouskumppanuussopimusten olisi sisällettävä terveys- ja kasvinsuojeluvaatimuksia kattavasti käsittelevä luku EU:n viime aikoina tekemien muiden sopimusten mukaisesti. WTO:n sopimukseen terveys- ja kasvinsuojelutoimista sisältyvien periaatteiden mukaisesti neuvotteluissa olisi pyrittävä kattamaan muun muassa seuraavat asiat: kansainvälisten standardien (IPPC, OIE ja Codex) käyttö, avoimuus ja syrjimättömyys, aiheettomien viivästysten välttäminen, yhdenmukaistaminen, vastaavuuden tunnustaminen, osapuolten terveys- ja kasvintuhoajatilan huomioon ottaminen, alueellistaminen (vyöhykejako), valvonta-, tarkastus- ja hyväksymismenettelyt, ennalta varautumisen periaate, auditoinnit, sertifiointi, tuontitarkastukset, kiireelliset toimenpiteet, luetteloiden laatiminen etukäteen eläinlääketieteen alalla, Euroopan unionin kohtelu yhtenä kokonaisuutena, tekninen yhteistyö, mikrobilääkeresistenssiä ja eläinten hyvinvointia koskevan yhteistyön parantaminen sekä mekanismit terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyviin erityisiin kaupankäynnin huolenaiheisiin puuttumiseksi. Lisäksi luvussa olisi korostettava osapuolten välisen tiedonvaihdon merkitystä standardien muuttuessa ja tarvetta asiaa sivuaville toimintapolitiikoille, tekninen yhteistyö mukaan luettuna.

Tietosuoja. Talouskumppanuussopimuksissa asetetaan tavoitteeksi yksityisyyden suojan ja tietosuojan korkean tason varmistaminen asianmukaisten oikeudellisten järjestelmien ja toimintapolitiikkojen avulla, mukaan lukien riippumattomien valvontaviranomaisten toteuttama tehokas valvonta. Korkeatasoinen suoja on keskeinen tekijä, jonka johdosta kansalaiset voivat luottaa digitaalitalouteen, ja se helpottaa osapuolten välistä kaupankäyntiä ja valvonnan alan yhteistyötä.

Teollis- ja tekijänoikeudet. Talouskumppanuussopimuksilla olisi luotava riittävä, tasapainoinen ja tehokas suojan taso ja annettava yksityisoikeudellista täytäntöönpanoa ja tullivalvontaa koskevia määräyksiä teollis- ja tekijänoikeuksien alalla, mukaan lukien maantieteelliset merkinnät. Näissä määräyksissä olisi mentävä pidemmälle kuin teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn WTO:n sopimuksen (TRIPS-sopimus) määräyksissä. Talouskumppanuussopimuksissa olisi vahvistettava uudelleen TRIPS-sopimuksen mukainen joustavuus. Talouskumppanuussopimuksissa olisi tunnustettava WTO:n ministerikokouksen 14. marraskuuta 2001 TRIPS-sopimuksesta ja kansanterveydestä antaman julistuksen merkitys. Talouskumppanuussopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita tulkittaessa ja täytäntöönpanossa osapuolet varmistavat, että Dohan julistusta noudatetaan. Osapuolten olisi muun muassa pantava täytäntöön TRIPS-sopimuksen 31 a artikla sekä sen liite ja liitteen lisäys, jotka tulivat voimaan 23. tammikuuta 2017.

Talouskumppanuussopimuksissa olisi määrättävä suorasta suojasta ja tosiasiallisesta tunnustamisesta sopimalla maantieteellisten merkintöjen luettelosta (viinit, väkevät juomat, maataloustuotteet ja elintarvikkeet). Tässä perustana olisi oltava TRIPS-sopimuksen 23 artiklassa vahvistettu suojan taso, mukaan lukien suoja harhaanjohtavia miellelyhtymiä vastaan, väärinkäyttö, asianmukainen ja tehokas täytäntöönpano, aikaisempien vilpittömässä mielessä käytössä olleiden tavaramerkkien samanaikainen esiintyminen, suoja myöhempää

yleistymistä vastaan sekä määräykset uusien maantieteellisten merkintöjen lisäämisestä luetteloon. Olisi pyrittävä ratkaisemaan yksittäisiä aiempia oikeuksia koskevat kysymykset, jotka liittyvät esimerkiksi kasvilajikkeisiin, tavaramerkkeihin taikka yleisiin tai muihin laillisiin aiempiin käyttötarkoituksiin, jotta nykyiset kiistat pystyttäisiin ratkaisemaan molempia osapuolia tyydyttävällä tavalla.

Kauppa ja kilpailu. Talouskumppanuussopimuksissa olisi pyrittävä minimoimaan kilpailun vääristymät kilpailupolitiikkaa, tukia ja valtion omistamia yrityksiä koskevilla määräyksillä. Määräykset eivät haittaa julkisten palvelujen tarjontaa. Määräyksiin sisältyy myös asianmukainen joustovara, kun toteutetaan toimenpiteitä talouskehityksen edistämiseksi, köyhyiden vähentämiseksi tai muiden julkisen politiikan tavoitteiden, kuten elintarviketurvan, saavuttamiseksi.

Kauppa ja kestävä kehitys. Talouskumppanuussopimusten olisi edistettävä Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanoa ja noudatettava asiaankuuluvia kansainvälisesti sovittuja periaatteita ja sääntöjä, jotka koskevat työelämän oikeuksia, sukupuoleen perustuvan syrjinnän kieltäminen mukaan luettuna.

Talouskumppanuussopimusten olisi näin ollen sisällettävä määräyksiä, jotka koskevat työelämää, sukupuolten tasa-arvoa ja naisten osallistumismahdollisuuksien lisäämistä kaupankäynnissä, kaupan ja kestävä kehityksen ympäristönäkökohtia, mukaan lukien kestävä kalastus ja vesiviljely, biodiversiteetti, metsät ja metsätuotteet, sekä määräyksiä, jotka liittyvät ilmastonmuutokseen, erityisesti ilmastopoliittiseen ja Pariisin sopimukseen sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tehtyihin aloitteisiin esimerkiksi Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO).

Talouskumppanuussopimusten olisi sisällettävä määräyksiä, joilla edistetään liittymistä asiaankuuluviin kansainvälisesti sovittuihin periaatteisiin ja sääntöihin sekä niiden tehokasta täytäntöönpanoa. Niitä ovat muun muassa Kansainvälisen työjärjestön (ILO) keskeiset työelämän normit ja yleissopimukset sekä monenväliset ympäristösopimukset. Lisäksi olisi oltava määräyksiä, jotka koskevat työterveyttä ja -turvallisuutta, työsuojelutarakastuksia, työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua, sosiaalista suojelua ja työsuojelua. Talouskumppanuussopimuksiin olisi sisällytettävä kummankin osapuolen sitoumus toteuttaa jatkuvia ja kestäviä toimia ILO:n yleissopimusten ratifioimiseksi. Talouskumppanuussopimuksissa olisi vahvistettava osapuolten oikeus työvoimaa ja ympäristöä koskevaan sääntelyyn kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti ja kannustettava pyrkimään korkeatasoiseen suojeluun, muun muassa ottamalla huomioon ympäristön kannalta edullisimmat vaihtoehdot. Talouskumppanuussopimuksissa olisi edellytettävä ennalta varautumisen periaatteen noudattamista. Niiden olisi sisällettävä määräyksiä työvoiman ja ympäristön suojelun tasosta, jota ei saa alittaa kaupan ja suorien ulkomaisten investointien kannustamiseksi. Näihin määräyksiin olisi sisällytettävä sitoumus, jonka mukaan kansallisesta työ- tai ympäristölainsäädännöstä ei saa poiketa eikä sen täytäntöönpanoa saa laiminlyödä.

Talouskumppanuussopimusten olisi edistettävä kaupan ja investointien, myös suorien ulkomaisten investointien, nykyistä suurempaa myötävaikutusta kestäväan kehitykseen muun muassa helpottamalla ympäristö- ja ilmastoystävällisten tuotteiden ja palvelujen kauppaa ja edistämällä kestävyden takaavia vapaaehtoisia järjestelmiä sekä yritysten yhteiskuntavastuuta, ottaen huomioon kansainvälisesti tunnustetut välineet ja kannustaen osapuolia noudattamaan kansainvälisiä käytäntöjä, kuten OECD:n suuntaviivoja, yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia ohjaavia YK:n periaatteita ja alakohtaisia suuntaviivoja.

Talouskumppanuussopimusten olisi sisällettävä määräyksiä kyseisten sääntöjen tosiasiallisesta täytäntöönpanosta ja seurannasta sekä mekanismi osapuolten välillä ilmenevien mahdollisten riitojen ratkaisemiseksi. Talouskumppanuussopimuksissa olisi määrättävä kansalaisyhteiskunnan elinten osallistumisesta, säännölliset kuulemiset ja tiedotustoiminta mukaan luettuina. Näiden elinten olisi seurattava koko sopimuksen täytäntöönpanoa, ja niillä olisi oltava osapuolten suhteen neuvoa-antava rooli.

Maataloutta koskeva vuoropuhelu. Ottaen huomioon maatalousalan merkitys AKT-valtioiden sosioekonomiselle kehitykselle ja elintarviketurvalle talouskumppanuussopimuksissa olisi määrättävä maataloutta koskevasta vuoropuhelusta (maatalousalan kumppanuus), jossa käsiteltäviä aiheita voisivat olla esimerkiksi hyödykkeet (erityisesti elintarviketurvan kannalta olennaiset hyödykkeet) ja alueelliset arvoketjut, uusien teknologioiden käyttö, kaupan helpottaminen, markkinoille pääsy, vastuulliset investoinnit, tutkimus ja innovointi kiinnittäen asianmukaisesti huomiota ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja sen hillitsemiseen sekä biodiversiteetti ja kestävä elintarvikejärjestelmät.

6.3 Täytäntöönpano

Talouskumppanuussopimusneuvosto (katso jäljempänä oleva 8 kohta), jota avustaa kokeneista teknisistä asiantuntijoista koostuva yhteinen täytäntöönpanokomitea, valvoo näiden määräysten täytäntöönpanoa. Yhteinen täytäntöönpanokomitea kokoontuu säännöllisesti vähintään kerran vuodessa. Se laatii vuosiraportit, joissa arvioidaan tapahtunutta edistymistä ja esitetään suosituksia toimenpiteiksi uusien tulosten saavuttamista varten, mukaan lukien kehitysyhteistyötä koskevat määräykset Cottonoun sopimuksen määräysten ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisen määräyksen mukaisesti. Tarvittaessa voidaan harkita perustettavaksi erityisiä alakomiteoita tietyille kauppaan liittyville aloille.

7. Täydentävyys

Taloukumppanuussopimukset ja AKT-kumppaneiden kehitysstrategiat tukevat toisiaan. Taloukumppanuussopimusten tavoitteiden saavuttamisen helpottamiseksi AKT-osapuolet sitoutuvat liittämään taloukumppanuussopimukset kokonaisuudessaan osaksi kehitysstrategioitaan ja samoin Euroopan unioni sitoutuu liittämään ne osaksi omia kehitysyhteistyön strategioitaan. Tämä tarkoittaa tuen lisäämistä yksityisen sektorin kehittämiseen, erityisesti mikroyrityksille ja pienille ja keskisuurille yrityksille (mikro- ja pk-yrityksille), ottaen myös huomioon sen sukupuolilulottuvuuden ja korostaen, että seuranta ja täytäntöönpanoa varten on tärkeää kerätä sukupuolen mukaan jaoteltuja tietoja. Osapuolet sitoutuvat kohdentamaan riittävästi resursseja tähän tarkoitukseen maa- ja alueohjelmien puitteissa Cotonoun sopimuksen asianomaisten määräysten ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisten määräysten mukaisesti.

8. Institutionaalinen rakenne

Kutakin taloukumppanuussopimusta varten perustetaan yhteinen taloukumppanuussopimusneuvosto, joka suorittaa seuraavat tehtävät:

- taloukumppanuussopimuksen moitteettoman toiminnan takaaminen;
- osapuolten välisen taloudellisen ja kaupallisen yhteistyön kehityksen tarkastelu;
- sopivien keinojen etsiminen taloukumppanuussopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla mahdollisesti ilmenevien vaikeuksien ehkäisemiseksi erityisesti taloukumppanuussopimuksen kehitystavoitteiden saavuttamisen osalta;
- mielipiteiden vaihtaminen ja suositusten antaminen taloudelliseen ja kaupalliseen yhteistyöhön liittyvissä yhteisesti tärkeissä asioissa, mukaan lukien myöhemmät toimet taloukumppanuussopimuksen panemiseksi asianmukaisesti täytäntöön ja erityisesti tarve kehitysyhteistyöhön Cotonoun sopimuksen asianomaisten määräysten ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisten määräysten mukaisesti.

Taloukumppanuussopimusneuvoston kokousten kokoonpano, tiheys, asialista ja kokouspaikka sovitaan osapuolten välisillä neuvotteluilla.

Taloukumppanuussopimusneuvostolla on valtuudet päättää kaikista taloukumppanuussopimuksen soveltamisalaan kuuluvista asioista. Se raportoi Cotonoun sopimuksen 15 artiklan määräysten ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisten määräysten mukaisesti perustetulle ministerineuvostolle koko AKT-valtioiden ryhmän ja Euroopan unionin yhteistä etua koskevista asioista.

Taloukumppanuussopimuksissa olisi määrättävä kansalaisyhteiskunnan säännöllisestä kuulemisesta ja sen kanssa käytävästä viestinnästä.

9. Poikkeuslauseke

Taloukumppanuussopimukseen sisällytetään poikkeuksia koskeva vakiolauseke, jota sovelletaan näiden sopimusten asianomaisiin osiin ja jonka nojalla sallitaan toimenpiteisiin ryhtyminen esimerkiksi yleisen järjestyksen turvaamisen, ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemisen, ehtyvien luonnonvarojen suojelun tai muun vastaavan perusteella edellyttäen, että nämä toimenpiteet ovat WTO:n sääntöjen mukaisia.

10. Loppumääräykset

Taloukumppanuussopimukseen sisällytetään

- riitojen ratkaisua koskeva luku ja sopimuksen täyttämättä jättämistä koskeva lauseke, mukaan lukien määräykset, jotka vastaavat Cotonoun sopimuksen 96 ja 97 artiklaa ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisia määräyksiä. Kauppaa tai kaupan alaan liittyviä asioita koskevat riitojenratkaisumääräykset eivät vaikuta WTO:n sääntöjen, erityisesti riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen, mukaisiin osapuolten oikeuksiin ja velvollisuuksiin;
- tulevaa kehitystä koskeva lauseke, jossa määrätään, että taloukumppanuussopimuksia voidaan laajentaa, erityisesti niihin liittymisen kautta, tai niitä voidaan yhdistää keskenään alueellisen yhdentymisen edetessä;
- sopimusten voimaantuloa, (rajoittamatonta) kesto, purkamista ja irtisanomiseen vaadittavaa ilmoitusta koskeva lauseke sekä alueellista soveltamista koskeva lauseke.

Taloukumppanuussopimuksissa osapuolilla tarkoitetaan AKT-osapuolen osalta alueellista ryhmittymää tai sen jäsenvaltioita tai alueellista ryhmittymää ja sen jäsenvaltioita niiden toimivaltojen mukaisesti. Taloukumppanuussopimuksia sovelletaan myös valtiollisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten osapuolten alueella toteuttamiin toimenpiteisiin.

11. Neuvottelujen rakenne ja järjestäminen

Cotonoun sopimuksen asiaankuuluvien määräysten ja sen jatkosopimuksen, kun sitä aletaan soveltaa, asianomaisten määräysten mukaisesti neuvotteluajanjaksoa hyödynnetään myös valmiuksien kehittämiseen AKT-valtioiden julkisella ja yksityisellä sektorilla tarkoituksena parantaa niiden kykyä määritellä ja panna täytäntöön tarkoituksenmukaisia alueellisia ja monenvälisiä kauppastrategioita ja -politiikkoja. Tähän kuuluu toimenpiteitä kilpailukyvyyn parantamiseksi, alueellisten organisaatioiden vahvistamiseksi ja alueellista kaupallista yhdentymistä koskevien aloitteiden tukemiseksi, tarvittaessa auttamalla talousarvion sopeuttamisessa ja julkisen talouden uudistamisessa, sekä infrastruktuurin parantamiseksi ja investointien lisäämiseksi. Näitä toimenpiteitä seurataan alueellisella tasolla, tarpeen mukaan talouskumppanuussopimusneuvotteluissa mukana olevan alueellisen ryhmittymän ja Euroopan unionin toimesta. Kyseinen alueellinen ryhmittymä tekee muun muassa ehdotuksia, joita tarkastellaan kansallista ja alueellista ohjelmasuunnittelua koskevassa Euroopan unionin ja AKT-valtioiden vuoropuhelussa.

Perustetaan tarkoituksenmukaisia järjestelmiä, jotta valtioista riippumattomat toimijat Euroopan unionissa ja AKT-valtioissa saavat tietoa ja tulevat kuulluiksi neuvottelujen sisällöstä ja jotta koordinointi AKT-valtioiden ja EU:n välillä käynnissä olevien vuoropuhelujen kanssa voidaan varmistaa.

Näitä neuvotteluohjeita tarkastellaan uudelleen, ja tarvittaessa tarkistetaan, vähintään joka kymmenes vuosi.
